

Novela lesního zákona k ozdravení našich lesů nepomůže. Poslanci musí novelu vylepšit

11.12.2024 - | Hnutí DUHA

Ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL) představil na dnešní schůzi Poslanecké sněmovny návrh novely zákona, který má poprvé od roku 1995 umožnit vysazovat do nestátních lesů monokultury. Monokultury smrku, borovice i jiných dřevin přitom vedou ke kalamitám. Oproti proklamacím ministra tak ve skutečnosti novela oslabuje adaptaci lesů na změny klimatu. Neřeší dostatečně ani další problémy našich lesů - například holoseče nebo poškození lesní půdy těžkou těžební technikou.

Ministerstvo zemědělství zákon oslabuje v povinnosti obnovovat lesy s využitím minimálního podílu listnáčů a jedlí (tzv. melioračních a zpevňujících dřevin) proto, aby se již nadále nepokračovalo v praxi, která odporuje právu Evropské unie. [1] Dosud totiž Ministerstvo zemědělství poskytovalo například velkým vlastníkům lesů i desítky milionů korun za to, že při výsadbě dodržují tuto zákonem danou povinnost. Podle práva EU však za to, co vyžaduje zákon, nelze dotace pobírat.

Marek Výborný změny v zákoně prezentuje jako přechod od státní regulace k motivační podpoře. Přitom zbavení vlastníků nestátních lesů povinnosti vysazovat alespoň minimální podíl ekologicky vhodných dřevin znamená zřeknutí se jednoho z největších výdobytků lesního zákona od roku 1995. Kolizi s právem Evropské unie by mohl ministr řešit jinak: například v zákoně a vyhlášce určit místo minimálního podílu ekologicky vhodných melioračních a zpevňujících dřevin naopak maximální podíl stanovištně rizikových dřevin. Touto úpravou by dotační schéma pro podporu výsadby stanovištně vhodných dřevin mohlo být zachované, ale zároveň by změna neotevřela možnost v nestátních lesích neomezeně vysazovat monokultury například smrků v polohách, kde při poslední kalamitě plošně odumřely.

Na problémy novely lesního zákona upozornilo Hnutí DUHA již 20. března tohoto roku, když během akce "Neholte lesy dohola! Návrát monokultur nechceme!" předalo před Ministerstvem zemědělství vrchnímu řediteli sekce lesního hospodářství Patriku Mlynářovi 57 připomínek k návrhu zákona [2] zpracovaných ve spolupráci s vědci a odborníky.

Počet signatářů související výzvy Hnutí DUHA přesáhl 85 700 lidí. [3] Že veřejnost stojí o lesy, které nejsou továrnami na dřevo, ale poskytují veřejnosti pestrou škálu přínosů díky své vitalitě a přirozenosti, ukazují i průzkumy veřejného mínění.[4]

Jaké jsou nejzávažnější nedostatky návrhu předloženého ministrem Poslanecké sněmovně:

- Ruší povinnost alespoň minimálního podílu listnáčů a jedlí při obnově lesů pro soukromé vlastníky a obce. Legalizuje tak možnost výsadby nových rizikových monokultur.
- Odsunem prováděcí vyhlášky až do roku 2030 prakticky znefunkčňuje ustanovení, které mělo stanovit limity pro odvoz těžebních zbytků a minimum ponechaných starých stromů na dožití a k zetlení.
- Zavádí platby vlastníkům lesů bez záruky, že finanční podpora bude výraznější měrou zlepšovat zdravotní stav lesů, adaptovat je na změny klimatu a posilovat veřejné funkce lesů.
- Nesnižuje maximální povolenou rozlohu holosečí, které vysušují a ničí lesní půdu.
- Nezlepšuje ochranu lesní půdy před poškozením těžkou technikou při těžbě dřeva.
- Prodloužení lhůt zalesnění ze dvou na pět let je posunem vpřed umožňujícím přirozenou obnovu, ale ne dostatečně. Potřebné by bylo lhůty zcela zrušit a nechat na vlastnících, jestli budou používat sazenice vypěstované ve školkách nebo přirozenou obnovu.

Jan Skalík z kampaně Zachraňme lesy řekl:

„Má-li zákon rychle projít Sněmovnou, aby se stihl schválit do voleb, nemůže obsahovat věcně problematické ustanovení, které umožní výsadbu monokultur. Ministr zemědělství by se měl dohodnout s poslanci při nejmenším na jeho změně.“

Jaromír Bláha, expert na ochranu lesů Hnutí DUHA řekl:

„Jestli skutečně chceme zdravější lesy, tak nyní musí zákonodárci upravit lesní zákon tak, aby ohroženým lesům skutečně pomáhal a ne škodil. Například by bylo možné místo minimálního podílu listnáčů a jedlí stanovit maximální podíl stanovištně rizikových dřevin, vyhovět tak požadavkům mezinárodního práva, a zároveň nepodřezat českým lesům větev. Potřebné je také lépe chránit lesní půdu - omezit holoseče i poškození těžkou těžební technikou a zajistit ponechání těžebních zbytků tam, kde je to nutné kvůli zajištění živin pro další generaci lesa.“

Kontakty:

Jan Skalík, kampaň Zachraňme lesy, 607 185 686, jan.skalik@hnutiduha.cz

Jaromír Bláha, expert na ochranu lesů Hnutí DUHA, 731 463 929, jaromir.blaha@hnutiduha.cz

Eva Pernicová, tisková mluvčí Hnutí DUHA, 734 770 020, eva.pernicova@hnutiduha.cz

Poznámky:

[1] Pokyny ke státní podpoře v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech

[2] Připomínky Hnutí DUHA k novele lesního zákona

[3] Kampaň Zachraňme lesy Hnutí DUHA dlouhodobě usiluje o pestřejší lesy, do kterých se vrátí život. Dosud ji podpořilo přes 85 733, které reprezentují pozměňovací návrhy předložené Hnutím DUHA k novele lesního zákona. Více o kampani je dostupné na webu www.zachranmelesy.cz

[4] Stachová, 2017. Lesy pohledem české veřejnosti: jak mají vypadat a jak se v nich má hospodařit

<https://hnutiduha.cz/aktualne/novela-lesniho-zakona-k-ozdraveni-nasich-lesu-nepomuze-poslanci-musi-novelu-vylepsit>